

Til Miljødirektoratet

27. februar 2025

Forslag til ny bestemmelse i naturmangfoldloven - forbud mot nye torvuttak.

Høringsuttalelse fra Sabima, WWF og Naturvernforbundet

Vi viser til høring av forslag om forbud mot nye torvuttak og takker for muligheten til å komme med vår høringsuttalelse.

Våre hovedinnspill:

1. Vi stiller oss bak forslaget om å forby nye torvuttak og at forbudet lovfestes. Vi mener at *alle* nye torvuttak må omfattes av forbudet. Mer om det i avsnittet under.
2. Det virker, utfra vurderinger beskrevet i høringsnotatet, fornuftig at forbudet er hjemlet i naturmangfoldloven. Det er positivt at det ikke åpnes for dispensasjonsmuligheter, noe som ville svekket tiltakets effektivitet, og at det gis muligheter for sanksjoner mot brudd på forbudet.
3. Vi forventer at forbudet, slik Stortinget har bedt om, trer i kraft raskt, og før 1. oktober 2025. Dette er avgjørende for å sikre at det ikke blir tatt ut torv i flere områder og slik at forbudet får en positiv effekt på klimagassutslipp så raskt som mulig.
4. Denne høringen gjelder en ny bestemmelse i naturmangfoldloven, men vi viser til årelangt arbeid med utfasing av torv i Miljødirektoratet, og vil bemerke at det foreslåtte forbudet må ses i sammenheng med en ambisiøs plan for full utfasing av torv som inkluderer:
 - En snarlig sluttdato for bruk og salg av torv.
 - Bedre konkurranseforhold for produkter som kan erstatte torv.
 - Restaurering av eksisterende torvuttak for å gjenopprette myras økologiske funksjoner og stanse utslipp av CO₂.

Alle nye torvuttak må omfattes av forbudet

I forslaget til ny bestemmelse i naturmangfoldloven, er det gjort en avgrensning på hvilke områder som skal omfattes av forbudet mot uttak av myr:

» § 56a. (forbud mot næringsmessig uttak av myr) Næringsmessig uttak av myr til torvprodukt eller andre tekniske formål er forbudt. Forbudet gjelder ikke uttak fra områder som er åpnet for næringsmessig uttak av myr i arealplan etter plan- og bygningsloven fastsatt før x.x.202x.»

Myrområder som er regulert til torvdrift, men der torvuttak ennå ikke har begynt, er dermed unntatt forbudet.

For å oppnå formålet med forbudet, bevare naturmangfold og redusere klimagassutslipp, er det helt avgjørende at forbudet omfatter *alle* nye torvuttak, inkludert:

- Områder som er åpnet for uttak av torv etter plan- og bygningsloven, eller eventuelt andre lover
- Områder der tillatelse er gitt og tekniske inngrep som drenering og toppjordfjerning er gjort, men torvuttak ikke har startet

I tilfeller der tekniske inngrep allerede er utført, vil i antakeligvis alle tilfeller snarlig restaurering av området være det mest gunstige for natur og klima. I Miljødirektoratets rapport fra 2018, *Utfasing av uttak og bruk av torv*, skriver direktoratet om områder som er regulert for torvdrift, men som ennå ikke er aktive torvuttak:

«Å åpne aktiv drift på disse arealene vil ha negative konsekvenser på naturmangfold. Om arealene er grøftet vil rask restaurering kunne gi bedre sjanser for å gjenskape de økologiske forholdene som er karakteristiske for funksjonell nedbørsmyr. Dette vil ha positiv effekt på naturmangfold, økosystemtjenester og klima.» (Miljødirektoratet, 2018, kapittel 7.)

Arbeidet med å fase ut torv må i havn

Som nevnt i avsnittet over er formålet med forbudet å bevare naturmangfold og redusere klimagassutslipp.

Som påpekt i høringsnotatet, er det estimert at torv i aktive torvuttak i Norge kan føre til utslipp på mellom 2 og 2,3 millioner tonn CO₂-ekvivalenter (Magnussen og Ruge, 2017).

Virkemidler som bidrar til å stanse uttak av torv, som det foreslåtte forbudet mot nye torvuttak, er de virkemidlene som har størst betydning for natur og naturmangfold. For utslipp av klimagasser er imidlertid også *bruken* av torv, off site, en svært viktig faktor. I høringsnotatet nevnes det at en vil kunne ta ut torv i gjennomsnitt 15 år før de aktive torvuttakene i Norge er tømt. Dette legger opp til en svært lang overgangsperiode for torvbransjen, noe som samtidig gir grunn til alvorlig bekymring, fordi slik virksomhet vil fortsette å gjøre skade på natur og klima i lang tid fremover.

Sammen med forbudet mot nye torvuttak er derfor arbeidet for å få på plass en fullstendig utfasing av bruken av torv viktig – også for å unngå at forbudet mot uttak av torv i Norge gjør at importen av torv øker. I dag er det mulig å produsere gode og kommersielt tilgjengelige alternativer til privatmarkedet over hele landet. Det forutsetter imidlertid bedre konkurransevilkår for produsenter og utviklere av alternativer til torv, der de viktigste tiltakene er:

- Sluttdatoer for salg og bruk av torv, for både privat- og proffmarkedet, og for offentlige parker og anlegg.
- Innføring av en miljøavgift på salg og bruk av torv før utfasing er fullført, som kan bidra til å gjøre alternative produkter mer konkurransedyktige og hindre lekkasje til import.
- Snarlig restaurering av områder der det nå er aktive torvuttak.

Avslutning:

Forbud mot næringsmessig uttak av torv er et viktig tiltak for å beskytte naturmangfold og redusere klimagassutslipp, men forbudet må gjelde *alle nye torvuttak*, også områder som er regulert til torvuttak, men som ennå ikke er aktive. Forbudet må, slik Stortinget har bedt om, tre i kraft raskt, og før 1. oktober 2025. For å sikre ønsket effekt av forbudet, må i tillegg en ambisiøs og helhetlig plan for utfasing av bruk av torv settes i verk umiddelbart.

Med vennlig hilsen,

Einar Wilhelmsen,
Sabima

Karoline Andaur,
WWF

Truls Gulowsen,
Naturvernforbundet

Kilder:

Miljødirektoratet (2018). *Utfasing av uttak og bruk av torv – Kunnskapsutredning om konsekvenser for naturmangfold, klima, næring og forbrukere.*

Magnussen, L. & Ruge, A. (2017). Estimer av potensielt utslipp fra aktive torvuttak i Norge.